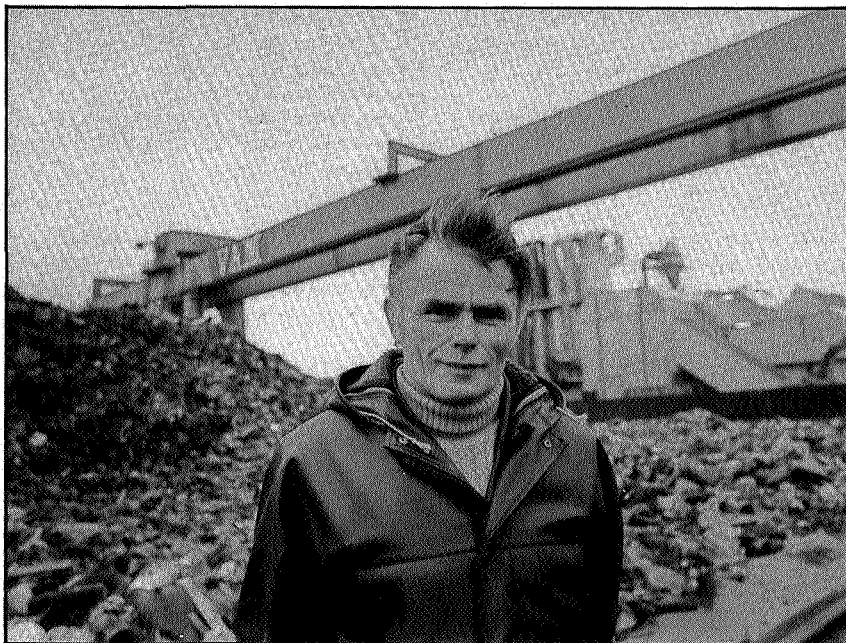

25 JAAR OP HET STORT

Jan Abrahamse, Cokky Meijer

Op 13 juni 1929 werd de Vuil Afvoer Maatschappij (VAM) opgericht. Hieraan vooraf ging een rapport van de Rijkscommissie tot Onderzoek van het Vraagstuk der Vuilverwijdering, dat adviseerde om het stadsvuil uit Den Haag niet te verbranden, maar naar Drente af te voeren om er kompost van te maken voor bemesting van landbouwgronden. De eerste treinen met afval reden in oktober 1931 naar Wijster, met het afval in daarvoor speciaal gebouwde vuilniswagens. De hoeveelheden namen allengs toe. In 1932 werd ruim 100.000 ton aangevoerd. In 1957 was dat 200.000 ton, in 1967 300.000 ton, in 1974 700.000 ton, in 1978 1100.000, en in 1982 ruim 1000.000 ton. Deze teruggang komt doordat de werkwijze van de VAM op zijn retour is.

In gesprek met Jan Knegt (47 jaar) uit Hoogeveen, productieleider bij de VAM, blijkt dat het voor hem goed werken is bij dit bedrijf. Al 25 jaar werkt hij in en met de rotzooi van ons allemaal.

Wat voor werk deed u toen u hier 25 jaar geleden begon?

Ik ben onder aan de ladder begonnen. In 1958 stond ik aan de sintelband van de oude compostfabriek, en moest de lorries vullen met het residu, dat naar de stortplaats ging. En verder moest ik de zeef schoonmaken. Daarna ben ik gaan werken bij de elektriciens van de compostfabriek, waar ik de elektromotoren moest schoonmaken en repareren. Vervolgens werd ik

berijder op de lokomotor die de lorries met het residu naar de stortplaats reed. Deze lokomotoren werden kort daarna vervangen door vrachtauto's, en daar werd ik toen chauffeur op. In de tijd voordat ik bij de VAM werkte, ging ik met mijn vader en broer aardappels rooien en bieten trekken op het land hierachter. Ik zag in de verte de oude brugkraan draaien, en toen dacht ik bij mezelf: 'Potverdikke Jan, ik wou dat ik op zo'n kraan zat', dat leek me toch prachtig mooi toe. Een jaar of 3-4 later was dat werkelijkheid. Nog een paar jaar later werd ik bevorderd tot terreinbaas, mijn huidige functie.

Waaruit bestaat uw dagelijks werk?

Ik werk niet in ploegendienst. Om half 8 ga ik naar de kantine waar alle werknemers zijn. Ik geef dan opdrachten aan de 60 tot 70 mensen van mijn afdeling. Daarna ga ik naar de doe'ventil, een glazen gebouwtje op een stalen zuil, vanwaar uit ik het arbeidsveld geheel kan overzien, en daar doe ik ook mijn administratieve werkzaamheden. Daarna ga ik het terrein op waar het vuil aankomt om in 2 à 3 uur de ronde te doen, en praat met de mensen die daar in ploegendienst werken. De programma's worden dan doorgesproken, en de problemen tracht ik op te lossen.

Na de ronde langs 't stort, ga ik bezig met de planning, zoals de terreinplanning van de compostfabriek en met de administratieve werkzaamheden bv. de loonadministratie.

Is er verschil in werkzaamheden op de belt tussen 25 jaar geleden en nu?

Duidelijk. Vroeger werd er erg veel met de hand gedaan. Als het vuil op een gegeven moment weggewerkt was, dan werd de bodem met vorken afgevlakt. Ook het rioleringssysteem werd met de hand in orde gebracht. Tegenwoordig gebeurt dat allemaal mechanisch. Een ander voorbeeld om het verschil aan te geven is

het vervoer van het residu naar 't stort. Vroeger had je daar een smalspoortje vlak langs de rand, en met de schouder werden de lorries één voor één omgekiept. Tegenwoordig gebeurt dat ook automatisch.

Problemen met nylonkous en panty

Is in die 25 jaar de samenstelling van het huisvuil ook veranderd?

Vroeger had je erg veel sintels, kolengruis en as. Nu heb je veel meer plastic verpakkingsmateriaal en grof vuil, bv. koelkasten. Hoewel de laatste twee jaar het grof vuil aanzienlijk minder wordt. Men wordt zuiniger. De wegwerpmatschappij van een paar jaar geleden is er niet meer. Met de nylonkous en de panty hebben we bijzonder veel problemen gehad. We konden ze met geen mogelijkheid uit de kompost krijgen. De zeven raakten door die kousen verstoppt. Maar deze problemen zijn door verandering van de techniek ook weer onder controle gekomen.

De invoering van de plastic vuilniszak is maar een klein onderdeel van de plastic aanvoer. Het gebruik van plastic draagtassen is erg toegenomen. Als ik bv. een fles jenever koop, komt er eerst een huls omheen en daarna nog een plastic tas, maar dan zeg ik tegen de winkelier: 'hou dat maar, want dat ding heb ik niet nodig'. De hoeveelheid glas is met de invoering van de glaskontainer duidelijk minder geworden.

Vindt u ook nog wel eens waardevolle voorwerpen?

Ik kan me voorstellen dat iemand die een radio vindt die het nog doet, bij me komt en zegt: Jan, mag ik 'm meenemen. Nou, daar heb ik weinig bezwaar tegen. Het is ook een keer voorgelaten dat er een complete JAWA motorfiets tussen het afval lag, die door een paar handige jongens weer aan de loop werd gekregen. Onze bedrijfsleider heeft eens een tijdje op een scoo-

ter gereden, die ook uit het vuil kwam. Als iemand hier tussen het vuil een tientje of een horloge vindt, en er is verder niemand bij, dan denk ik dat zo'n man dat in zijn zak steekt. Een jaar of tien geleden was een Haagse groentekoopman 5000 gulden verloren en dat hebben we hier weer teruggevonden. En nog weer langer geleden hebben we een keer 31.000 gulden teruggevonden. Dat was al in half vergane toestand omdat dit geld de hele kompostperiode had meegemaakt. Dat geld was afkomstig van een postkantoor in Den Haag.

Hoe zijn de hygiënische omstandigheden binnen het bedrijf?

Vroeger werd er dus veel met de hand gewerkt en het afval stookte erg. Tegenwoordig zitten de chauffeurs in stofvrije kabinen, waar ook airconditioning in zit. Frappant is dat er in al die jaren dat ik hier werk, nooit ziektes zijn voorgekomen die rechtstreeks verband hielden met het werken bij de VAM. Het ziektepercentage ligt hier veel lager dan het landelijk gemiddelde. Ook verstrekt de VAM werkkleding. De mensen hebben allemaal van het bedrijf een overal, een jas en werkschoenen. Op het bedrijf zijn douches, waar men als men dat wil gebruik van kan maken.

Meeuwen, ratten en kakkerlakken

Hoeveel meeuwen zwermen er boven de VAM rond?

Ik denk wel enkele duizenden. De meeuwen trekken hier naar toe, want er zit veel eetbaars in het afval. Het merendeel van de meeuwen komt uit de provincie Drente, en ze broeden bij de vennetjes in de buurt.

Heeft u erg veel last van ongedierte op het bedrijf?

We hebben hier ratten, maar door middel van een gerichte verdelgingsactie, proberen we dat

binnen de perken te houden.

Kakkerlakken zitten hier ook. Door middel van spuiten durf ik te zeggen dat we het kakkerlakkenprobleem vrij goed in de hand hebben, zelfs tijdens warme zomers. Door verandering van de huisvuilsamenstelling hebben we veel minder vliegen dan vroeger.

Waarom bent u gaan werken bij de VAM?

In de vijftiger jaren liep een groot aantal mensen in de WW. Via het arbeidsbureau hoorde ik dat de VAM mensen nodig had. En zo ben ik hier terecht gekomen.

Maken uw familieleden of kennissen nooit eens schampere opmerkingen over uw werk bij de VAM?

Ja. In het begin had de VAM niet zo'n beste naam. Er werd weinig verdiend. Ook zeiden ze wel, moet jij nou werken in die troep van anderen. Maar tegenwoordig zeggen diezelfde mensen: 'ik wou dat ik maar zo'n plek had'. En dat is niet alleen om het werk en om de verdienste maar ook vanuit de gedachte dat het goed is dat een dergelijk bedrijf bestaat.

Hoeveel mensen werken er momenteel bij de VAM?

Nu werken hier 135 mensen. Die mensen die hier in de buitendienst werken zijn hoofdzakelijk Drenten.

In de grote steden werken veel buitenlandse werknemers bij reinigingsdiensten. Is dat hier ook het geval?

Nee, en ik denk dat één van de oorzaken is dat het vuile werk hier in Drente altijd door de mensen zelf gedaan is.

Werken er ook vrouwen in de buitendienst?

Nee, maar ik zou het wel appreciëren. Er heeft nog nooit een vrouw gesolliciteerd.

Als wij u zo beluisteren, bent u heel tevreden over uw werk bij de VAM.

Ik mag wel zeggen zeer tevreden, anders werkte ik hier niet meer. Dat geldt niet voor mij alleen, maar voor het hele personeel. Er is bijzonder weinig verloop. Wij zeggen hier wel eens: 'Ons werk bij de VAM is onze tweede vrouw'.

Heeft u als geboren en getogen Drent nou niet

het idee dat de rest van Nederland u opzadelt met hun rotzooi?

Nee. Ik zie de VAM als een bedrijf dat hier in de regio veel werkgelegenheid heeft gegeven. De VAM levert verder een aantal zinvolle producten voor de landbouw en we moeten toch ergens heen met ons afval, en in Drente is nog ruimte. Maar ik heb er geen vrede mee dat men in de zoutkoepels in Drente het radio-actief af-

val zou opbergen. Dan ben je met iets bezig wat je niet kunt overzien, en waar je kindskinderen nog ontzettend veel problemen mee kunnen krijgen. En dat is beslist niet het geval met het storten van huisvuil.

